

Восточный жалпы орта білім бергін мектебі

“Білгір биологтар” интеллектуалдық ойыны

Биология пәнінің мұғалімі:
Исмагулова А.А

Мақсаты: Оқушылардың
биология пәніне
қызығушылығын оята
отырып, білімін тиянақтау.

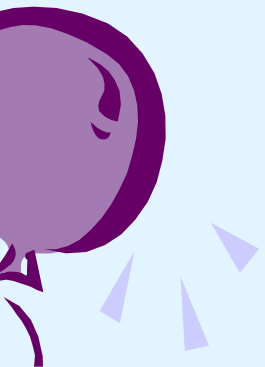

I - топ – «Білгірлер»
тобы

II - топ – «Тапқырлар»
тобы

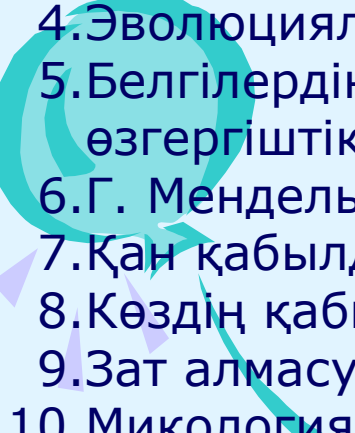

I – кезең - « БӘЙГЕ» (10 ұпай)

Білгірлер тобына қойылатын сұрақтар

1. Тұқым қуалау және өзгергіштік жайлы ғылым қалай аталады?
  2. Бактерия ішінде дамиды вирус.
  3. Жасушаның химиялық құрамын атаңдар?
  4. Ұлпа дегеніміз не?
  5. Аралас бездерге нелер жатады?
  6. Адамның миы қанша бөліктен тұрады?
  7. Жасуша теориясын кім ашты?
  8. Жасушадағы ультрамикрэлементтерге нелер жатады?
  9. Дезоксирибонуклеин қышқылдарының нуклеотидтерін ата?
  10. Митоздың фазаларын атаңдар?
-

Тапқырлар тобына қойылатын сұрақтар

1. Зоология ғылымының балықтарды зерттейтін саласы:
  2. Сүтқоректілерде кеуде мен құрсақ қуыстарын бөліп тұратын:
  3. Қостанай далалы аймағында орналасқан қорық:
  4. Эволюциялық ілімнің негізін салған ғалым.
  5. Белгілердің тұқым қуалау заңдылықтарын және олардың өзгергіштіктерін зерттейтін ғылым. Генетика
  6. Г. Мендельдің бірінші заңы.
  7. Қан қабылдайтын адам.
  8. Көздің қабықтарын атаңдар?
  9. Зат алмасудың түрлерін атаңдар?
  10. Микология ғылымы нені зерттейді?
-
-

II кезең
“Кім білгір” кезеңі

Адам

5

10

15

20

Өсімдік

5

10

15

20

Жануар

5

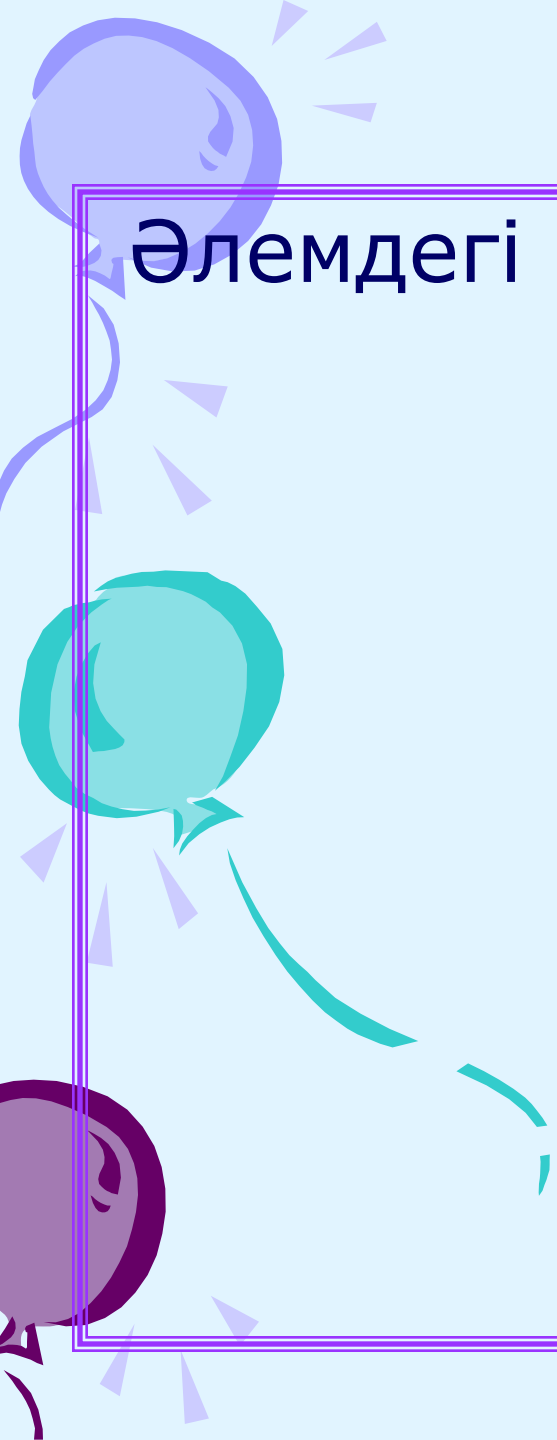
10

15

20

Адам 5

Әлемдегі ең жүйрік не?

Адам 10

Адам ұялып қызарған кезде,
адамның қандай ішкі мүшесі бірге
қызарады.

Асқазан

Адам 15

Денеміздегі ең күшті бұлшықет?

Адам 20

Неліктен балаларға балық майы беріледі?

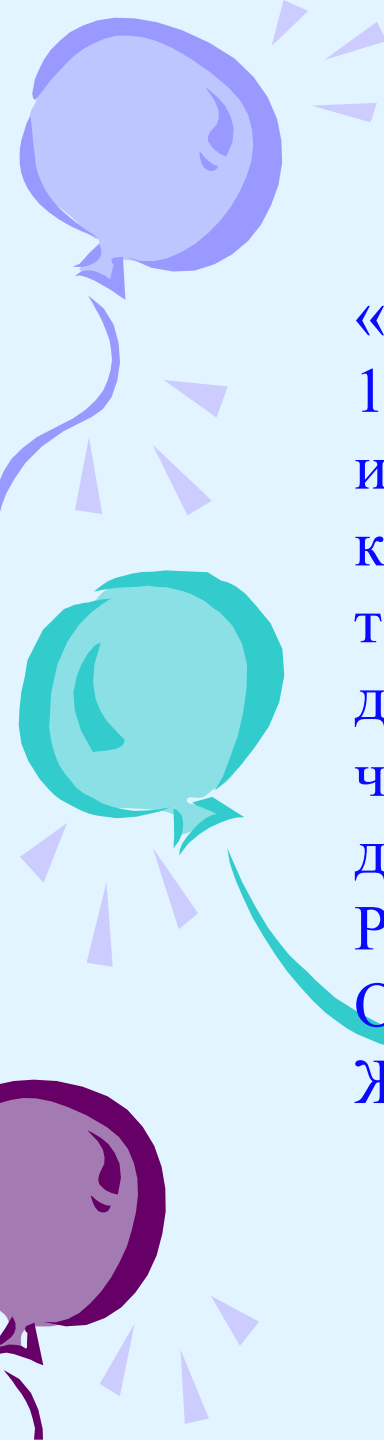
Балық майының құрамында Д витамині болады, себебі бұл витамин сүйектің қатаюы үшін қажет.

Өсімдік 5

Қара жәшік

«XVI ғасырдың бас кезінде Педро Де Леон дейтін 13 жасар бала Оңтүстік Америкаға сапар шеккен испандық қарақшылардың кемесіне ілесіп Перуге келеді. Ол мұнда жергілікті адамдардың осымен тамақтанатынын байқайды. Перуліктер оны папа деп атайды екен. Папаның күнге кептірілгенін чуньо деп атайды. Ал француздар оны жер алмасы деп, итальяндықтар әуелі тартуфоль деп атапты. Ресейде XVIII ғасырдан бастап тарай бастады. Оның мұнда тарауына III Петрдің еңбегі зор. Жәшікте не бар?».»

Өсімдік 10

Бұл өсімдіктің жапырақтарынан көз, асқазан-ішек т. б. ауруларды емдейтін экстракт әзірленеді. Оның жапырақ сөлін іріңді жараны, күйген жерді, тері дерттерін (қабынған) емдеуге қолданады. Дегенмен, оны дәрігердің кеңесімен пайдалану қажет, өйткені бірқатар жүрек-тамыр ауруларына кері әсер етеді. Бұл қандай дәрілік өсімдік?

Өсімдік 15

Мендель алғашқы тәжірибелерінің бірінде қандай өсімдіктің екі іріктемесі өзара будандастырған?

Бұршақтың сары және жасыл тұқымдарын

Өсімдік 20

**Өсімдіктерге байланысты
метафоралық теңеулерді ата?**

Бидай-алтын дән

Күріш-

Картоп-

Картоп-екінші нан

Күріш – сыр маржан

Жануарлар 5

Қолтырауындар не істеу үшін тас жұтады?

Суға терең бату үшін

Жануарлар 10

Әлемдегі ең үлкен жануар?

Көк кит

Жануарлар 15

Жыртқыштарда – тырнақ, тұяқты
жануарларда – тұяқ, ал
приматтарда ше ?

Тырнақ

Жануарлар 20

Жыртқыш балықтардың қандай түрі
үш тістегенде адамның қолын
білегінен жұлып алады.

Пирания

III кезең

«Пантомима»

Топтан кезекпен-кезек шығасыздар, сіздерге сурет жасырамыз. Соны сіз өз тобыңызға мимика, жест арқылы жеткізесіз, ал қалған топ мүшелері оны табу керек.

Бұл ойынның шарты сөйлеуге болмайды, сөйлеген жағдайда есептелмейді. Әрбір дұрыс табылған сөзге 10 баллдан беріледі, әрбір суретке 40 с уақыт беріледі. Ойынның шарты түсінікті болса бастаймыз!

IV кезең

«Ең., ең., ең»

10

20

30

40

«Логика
биологияда»

10

20

30

40

Әзілді биология

50

60

70

80